

บทที่ ๔

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล การวิจัย อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาประเภทกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร

๒. เพื่อศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร

๓. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

๔. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนประถมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี ๒ ลักษณะ แยกตามพื้นที่ตั้งโรงเรียนเป็นเขตชั้นในและเขตชั้นนอก มีจำนวน ๑๔๑ โรงเรียน และผู้ที่ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหาร หรือผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้ช่วยที่มีส่วนร่วมหรือได้รับมอบหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

การเลือกตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มตามลักษณะผู้ที่ให้ข้อมูล ซึ่งมีอยู่ ๒ ประการคือ ผู้บริหารและครูที่มีส่วนร่วม หรือได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยกำหนดอัตราส่วนไว้ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนละ ๑ คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ ๑ คน ตัวอย่างประชากรตามลักษณะการให้ข้อมูล คือผู้บริหารและครู รวมทั้งสิ้น ๓๖๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในโรงเรียน แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม และปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้จากการสำรวจกิจกรรม ใช้วิธีหาค่าความถี่ร้อยละในการวิเคราะห์ประเภทของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสภาพเป็นจริง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ประเภท วิธีการ ปัญหา ผลของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละในการวิเคราะห์เนื้อหาวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สรุปผลการวิจัย

ในเรื่องประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภท การปกครองและการประชุมอบรม การบำเพ็ญประโยชน์ ศาสนา และสังคมสงเคราะห์ กีฬาและนันทนาการ วิชาการ กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทการปกครองและการประชุมอบรม การบำเพ็ญประโยชน์ นาฏศิลป์ ดนตรีและการรื่นเริง กีฬาและนันทนาการ วิชาการ และลูกเสือยุวกาชาด

ในเรื่องวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานและจัดทำเป็นโครงการ ส่วนครูจัดทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้บริหารและครูใช้วิธีการให้ผู้บริหารร่วมกับครูและคณะกรรมการในแต่ละโครงการ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยที่ผู้บริหารส่วนใหญ่คำนึงถึงเวลา งบประมาณ ครู อาจารย์ ประโยชน์ที่ได้รับ และความต้องการของผู้ปกครอง ในขณะที่ครูคำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครอง ความต้องการของนักเรียน เวลา งบประมาณ ครู อาจารย์ โดยที่ทั้งผู้บริหารและครูใช้หลักเกณฑ์ในเรื่อง

จิตวิทยาการเรียนรู้ของนักเรียน วุฒิภาวะ และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมาใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร วิธีดำเนินงานการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีประชุมร่วมกับคณะครูเพื่อวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมาย ครูใช้วิธีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองทราบ รวมทั้งจัดเตรียมนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินงานนั้นทั้งผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ดำเนินการตามขั้นตอนโดยวางแผนการจัดกิจกรรม จัดแบ่งหน้าที่ และจัดทำแผนผังการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายแต่ละกิจกรรม โดยเวลาส่วนใหญ่เป็นตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน พักกลางวัน และหลังเลิกเรียน และสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมผู้บริหารและครูเขตชั้นในส่วนใหญ่ใช้ในชั้นเรียน ชั้นเรียนพิเศษ โรงอาหาร หอประชุม และนอกบริเวณโรงเรียน ส่วนผู้บริหารและครูเขตชั้นนอกใช้ชั้นเรียน โรงอาหาร และนอกบริเวณโรงเรียน การควบคุมดูแลการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรผู้บริหารเขตชั้นในส่วนใหญ่ใช้คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน และการจัดตั้งคณะกรรมการ เป็นเครื่องมือในการควบคุม ส่วนครูเขตชั้นในเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ควบคุม ในขณะที่ผู้บริหารเขตชั้นนอกส่วนใหญ่ใช้แผนปฏิบัติงาน และครูเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ควบคุม ทั้งนี้ในเรื่องของการควบคุมค่าใช้จ่ายผู้บริหารเห็นว่าให้ครูอาจารย์ที่มีส่วนร่วมเป็นผู้ควบคุม ในทางตรงกันข้ามครูเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ควบคุมทั้งหมด

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ได้จากการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ากิจกรรมประเภทกีฬาและนันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ ลูกเสือยุวกาชาด การปกครองและการประชุมอบรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับดีมาก

ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดี ด้านมีความซื่อสัตย์ รู้จักรักษาระเบียบวินัย มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤติดี มีความขยันหมั่นเพียร มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ และด้านมีความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พบมากในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรทั้ง ๑๐ ประเภท

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๒๗ ในส่วนที่เป็นปัญหาด้านการวางแผน การจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการจัด

ขาดข้อมูลและแหล่งข่าวสารที่ดีสำหรับนำมาใช้ในการวางแผน และเวลาที่ใช้ในการวางแผนมีจำกัด ปัญหาด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านคณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมน้อย และปัญหารองลงมา คือการกำหนดจุดมุ่งหมายไม่เฉพาะเจาะจงในแต่ละกิจกรรม ปัญหาด้านการดำเนินงาน ผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านขาดครูที่ปรึกษาหรือผู้ควบคุมที่มีความรู้ในการจัดกิจกรรม และสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมคับแคบและไม่เพียงพอ ส่วนครูมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่ยึดจุดมุ่งหมาย เป็นหลัก คณะครูและนักเรียนมีโอกาสในการเลือกจัดกิจกรรมน้อยเกินไป และปัญหาด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมคับแคบและไม่เพียงพอ ปัญหาด้านการประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการขาดการประสานงานระหว่างครูหรือ คณะกรรมการ และโรงเรียนจัดเอกสารคู่มือเพื่อเผยแพร่การจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรไม่เพียงพอ และทั่วถึง ส่วนครูประสบปัญหาด้านการขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาอบรม งานด้านการจัดกิจกรรมมาก และโรงเรียนจัดทำเอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอและทั่วถึง ปัญหาด้านการควบคุมการจัดกิจกรรมทั้งผู้บริหารและครูประสบปัญหาด้านโรงเรียนขาด เครื่องมือ ในการดำเนินงาน

การอภิปรายผล

๑. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลจากการวิจัยแสดงว่าผู้บริหารและครูมีประสบการณ์ในการสอนและการจัดกิจกรรมมากพอควร นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าผู้บริหาร จำนวนหนึ่งเป็นทั้งครูใหญ่และผู้จัดการ เนื่องจากโรงเรียนเอกชนมีลักษณะที่แตกต่างไปจาก โรงเรียนรัฐบาลในเรื่องภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานนั้น ผู้จัดการและหรือครูใหญ่มักจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย แผนงานและแนวปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีหน้าที่รักษาการตามกฎหมาย บทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนไม่เหมือนกรมต้นสังกัด โรงเรียนรัฐบาล ดังนั้นเมื่อผู้บริหารในการวิจัยเป็นทั้งครูใหญ่และผู้จัดการข้อมูลที่ได้จากการวิจัยน่าจะเป็นที่เชื่อถือได้ค่อนข้างมาก

๒. ประเภทกิจกรรมที่จัด ทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ คล้ายกันมาก คือจัดมากในเรื่อง การปกครองและการประชุมอบรม การบำเพ็ญประโยชน์ ศาสนาและสังคมสงเคราะห์ กีฬาและนันทนาการ วิชาการ และลูกเสือยุวกาชาด เป็นที่น่าสังเกตว่ากิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่จัดได้ง่าย ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณมากนัก เมื่อคำนึงถึงว่า

โรงเรียนเอกชนต้องรับภาระทุกอย่างด้วยตนเอง จึงเลือกประเภทกิจกรรมที่จัดอย่างประหยัด ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมซึ่งโรงเรียนเอกชนจัดทำมากเป็นอันดับหนึ่ง คือการปกครองและการประชุม ส่วนการจัดกีฬาและนันทนาการ จัดมากเป็นลำดับที่ ๔ แต่เมื่อพิจารณาความเป็นพลเมืองดีซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมแล้ว ผู้บริหารและครูกลับเห็นว่า การจัดกีฬาและนันทนาการให้ผลเป็นลำดับที่หนึ่ง ส่วนการปกครองและการประชุมอบรมได้ผลเป็นลำดับ ๖ ซึ่งเป็นลำดับสุดท้ายของกลุ่มจัดกิจกรรมมาก ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลที่ได้นี้มีเหตุผลดี เพราะการประชุมอบรมจัดได้ง่าย ไม่สิ้นเปลือง โรงเรียนจึงจัดบ่อย แต่ไม่ค่อยได้ผลในการฝึกความเป็นพลเมืองดี มากเท่ากับการจัดกีฬาและนันทนาการ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนเอกชนยังจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ไม่ค่อยมากนัก และคงไม่ค่อยตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในด้านการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยการพัฒนาเด็กเรียนตามศักยภาพของเด็ก เรียนตามพื้นฐานของ ความสนใจ ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ดังนั้นการจัดกิจกรรมหลายประเภทเพื่อ จุดประสงค์ดังกล่าวแล้วจึงเป็นผลดีต่อเด็กเรียนมาก

๓. วิธีการจัดกิจกรรม ข้อมูลจากการวิจัยแสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำเป็นแผน ปฏิบัติงานและโครงการ ผู้บริหารตอบว่าในการจัดทำแผนและโครงการนั้นใช้วิธีพิจารณาร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและครู แต่เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดพบว่าโรงเรียนประสบปัญหาเรื่องไม่ เข้าใจวิธีการวางแผน และไม่มีข้อมูลและข่าวสารมากพอที่จะจัดกิจกรรม เรื่องนี้จำเป็นห่วง อย่างยิ่ง เพราะการวางแผนและโครงการอย่างไม่เข้าใจวิธีจัดทำ และไม่มีข้อมูล ข่าวสาร เพียงพอย่อมจะทำแผนและโครงการที่ดีไม่ได้ หรือได้ก็ไม่ดีเท่าที่ควร ยิ่งกว่านั้นเมื่อพิจารณา ข้อมูลจากการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมยังสับสน กล่าวคือผู้บริหารตอบว่า ครูเป็นผู้ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรม แต่ครูตอบว่าผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมดูแล เมื่อพิจารณาข้อมูล จากการสัมภาษณ์ก็ได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมจะสัมพันธ์กับ เรื่องการ ควบคุมด้านค่าใช้จ่าย จึงทำให้เห็นว่าเรื่องนี้ผู้ที่น่าจะควบคุมดูแลควรเป็นผู้บริหารโรงเรียน มากกว่า สิ่งที่น่าสนใจก็คือหากโรงเรียนยังสับสนเช่นนี้ย่อมจะทำให้มาตรฐานการจัดกิจกรรม ย่อหย่อนลงไปได้

๔. ผลการจัดกิจกรรม ผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็น พลเมืองดี ๓๖ ลักษณะ จากการจัดกิจกรรม ๑๐ ประเภท จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ากิจกรรม ประเภทกีฬาและนันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ ลูกเสือยุวกาชาด การปกครองและการประชุม อบรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะ

กิจกรรมทั้ง ๔ ประเภท เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทุกโรงเรียนที่อยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องมาจากวิธีการจัด สถานที่ เวลาที่ใช้ในการจัด บุคลากรที่ทำหน้าที่โดยตรง รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนมีพร้อม โดยเฉพาะกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ และลูกเสือยุวกาชาด เป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบและสนใจที่จะเข้าร่วมมากกว่ากิจกรรมอื่น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออก และกิจกรรมก็พามีหลายประเภทซึ่งนักเรียนสามารถเลือกได้ตามความสนใจ ดังนั้น จึงปรากฏว่าผลการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการมีผลดีอันดับสูงสุดในบรรดาข้อมูลที่ถูกถามอย่างบอกว่าโรงเรียนจัดมาก ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมการปกครองและประชุมอบรม ซึ่งได้รับการเสนอว่าโรงเรียนจัดมากที่สุดกลับได้ผลดีรองลงมาเป็นอันดับ ๔ นับว่าเป็นข้อมูลจากการวิจัยที่น่าสนใจมาก

๕. ในด้านลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดขึ้น จากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวิจัยครั้งนี้พบว่า ลักษณะที่พบมากในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ รู้จักรักษาระเบียบวินัย มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประทุษร้าย มีความขยันหมั่นเพียร มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความเสียสละเห็นแก่ส่วนรวม เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และรู้จักปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งนับเป็นข้อมูลที่น่าพอใจ เพราะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาฉบับปัจจุบัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละประเภทก่อให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในระดับที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมแต่ละประเภท ว่าต้องการให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดีด้านใด อีกทั้งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เน้นในเรื่องการปลูกฝังวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ดังจะเห็นได้จากคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ให้โรงเรียนจัดทำโครงการเกี่ยวกับการปลูกฝังวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ๓ ประการด้วยกันคือการเดินแถวไป - กลับ ระหว่างบ้านพักกับโรงเรียน การขึ้นรถประจำทาง การปฏิบัติตามกฎจราจร การข้ามถนน นอกจากนี้จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนซึ่งไม่ทราบว่าจะจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอย่างไร หากมีโอกาสได้รับการนิเทศภายนอกหรือจัดให้มีการนิเทศภายในหรือจัดให้คณะครูได้ไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่นซึ่งจัดกิจกรรมได้ผลดี ก็จะทำให้โรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดกิจกรรมได้ตามกำลังทรัพยากรของตนได้ดีขึ้น

๖. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีนั้น ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยที่สำคัญคือ โรงเรียนไม่เข้าใจด้านการวางแผนและโครงการ

ขาดข้อมูลและข่าวสารที่ดีสำหรับนำมาใช้ในการวางแผน เวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนมีจำกัด โรงเรียนพบปัญหาในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรม โรงเรียนขาดครูที่ปรึกษาหรือผู้ควบคุมที่มีความรู้ในการจัดกิจกรรม ครูประสบปัญหาในการปฏิบัติงานซึ่งไม่มีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก คณะครูมีโอกาสเลือกจัดกิจกรรมน้อยเกินไป โรงเรียนประสบปัญหาด้านการประสานงานระหว่างครูหรือคณะกรรมการ โรงเรียนไม่มีเอกสารคู่มือการจัดกิจกรรม โรงเรียนไม่มีเครื่องมือซึ่งใช้ในการควบคุมดูแลการจัดกิจกรรม และไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม ปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีผลต่อคุณภาพของการจัดกิจกรรม ข้อมูลที่ได้นี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะให้โรงเรียนเอกชนเริ่มจัดกิจกรรมอย่างจริงจังและให้ได้ผล ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอในข้อเสนอแนะต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า

๑. ข้อเสนอต่อหน่วยงานระดับปฏิบัติ

โรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรมีการหารือระหว่างผู้บริหารและครู โดยเฉพาะครูผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ด้วยการศึกษานโยบาย จุดประสงค์ วิธีการจัดกิจกรรม จากคู่มือการจัดกิจกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นจึงร่วมมือกันวางแผนและดำเนินการ

๒. ข้อเสนอต่อหน่วยงานระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรช่วยเหลือโรงเรียนในด้าน การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และแนวทางการจัดกิจกรรม การนิเทศอาจทำได้จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อย่างไรก็ตามเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ไม่มีศึกษานิเทศก์มากพอ จึงควรจัดอบรมเพื่อให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้น และให้การจัดกิจกรรมเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับโรงเรียน นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อาจพิมพ์เอกสารที่เป็นคู่มือการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมและเผยแพร่ หรืออาจเชิญบุคลากรของโรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมาประชุม

ปฏิบัติงานจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยตรงก็ยิ่งจะได้ผลมากขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดยตรง หรืออาจมีผู้แทนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมาประชุมหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อจะช่วยให้ปฏิบัติงานให้บรรลุจุดประสงค์ตลอดจนเน้นเรื่องนี้ให้มีความสำคัญยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการควรร่วมมือกับทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาวิธีการประเมินผล การจัดกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อพิจารณาผลการจัดกิจกรรมในส่วนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อศึกษาประสบการณ์และลักษณะอันเกิดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ซึ่งเป็นพัฒนาการอย่างหนึ่งของการศึกษาตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร และแผนการศึกษาแห่งชาติ ถ้ากระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยสามารถกำหนดมาตรฐานการประเมินผลและเก็บผลการจัดกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็จะเป็นแรงจูงใจแรงกระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม ทั้งนี้จะมีผลต่อนักเรียนและผู้ปกครองอีกด้วย

๓. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยประเภทที่เอื้อต่อการวิเคราะห์ในแนวลึกส่วนมาก ได้มาจากการสัมภาษณ์ เพราะผู้ตอบไม่เข้าใจเมื่ออ่านแบบสอบถาม เมื่อคุยกันจึงได้ข้อมูลมาส่วนหนึ่ง นอกจากนี้หากมีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การศึกษาผลงานของการจัดกิจกรรม ก็อาจจะได้ข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์อีกมาก ดังนั้นหากมีการวิจัยเรื่องนี้ครั้งต่อไปควรมีการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม และการศึกษาผลงานการจัดกิจกรรมที่เป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น

ควรศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมในเมืองขนาดใหญ่ ในหัวเมืองซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่กว้างขวางมากขึ้น หากมีทางทำได้น่าจะศึกษาการจัดกิจกรรมในโรงเรียนในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขนาดต่าง ๆ อีกด้วย